

Karta (sylabus) modułu/przedmiotu

Mechanika i Budowa Maszyn
(Nazwa kierunku studiów)

Studia I. Stopnia

Przedmiot:	Teoria sterowania	Control Theory
Rok: III		Semestr: VI
M 1 N 4 6 61-2_0		
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład		9
Ćwiczenia		
Laboratorium		
Projekt		9
Liczba punktów ECTS:		3

Cel przedmiotu

C1	Zapoznanie studentów z podstawami modelowania matematyczno - fizycznego układów sterowania, wyznaczanie transmitancji operatorowej oraz własności statycznych i dynamicznych członów układów, ocena stanów układów.
C2	Przekazanie wiedzy z zakresu podstaw automatycznych układów sterowania

Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

1	Matematyka - rachunek różniczkowy, funkcje zmiennej zespolonej
2	Fizyka, mechanika

Efekty kształcenia

	W zakresie wiedzy:
EK1	Student wie i rozumie pojęcie i znaczenie układów sterowania
EK2	Student ma wyobrażenie nt własności dynamicznych członów układów automatyki
	W zakresie umiejętności:
EK3	Student analizuje stabilność i jakość układów
	W zakresie kompetencji społecznych
EK4	Student zachowuje ostrożność w wyrażaniu opinii nt badanego układu sterowania, zachowuje otwartość na współpracę w kolekcjiwie

Treści programowe przedmiotu

Forma zajęć - wykłady

	Treści programowe	Liczba godzin
W1	Proces jako obiekt sterowania. Procesy ciągłe, dyskretne, binarne – przykłady techniczne i biologiczne. Sterowanie w układzie otwartym i zamkniętym, sprzężenie zwrotne, regulacja. Rodzaje sterowań, rola sterowania w technice i medycynie	1
W2	Opis matematyczny podstawowych członów układów automatyki w dziedzinie czasu i zmiennej zespolonej	1
W3	Procesy ciągłe i dyskretne - przykłady	1
W4	Układy liniowe. Transmitancja operatorowa i	2

	widmowa	
W5	Pojęcie stabilności, warunki stabilności układów liniowych. Kryterium stabilności Hurwitza, Michałowa i kryterium stabilności Nyquista, przykłady.	1
W6	Typy regulatorów i ich działanie. Dobór nastaw regulatorów (reguła Ziegler-Nicholsa)	1
W7	Podstawowe wiadomości o układach przełączających i zastosowanie układów logicznych w sterowaniu.	1
W8	Przyszłość układów sterowania	1
	Suma godzin:	9

Forma zajęć - projekt

	Treści programowe	Liczba godzin
P1	Rozwiązywanie liniowych równań różniczkowych za pomocą przekształcenia Laplace'a	2
P2	Analiza członów automatyki	1
P3	Analityczne wyznaczanie przebiegów przejściowych członów układów automatyki	2
P4	Sterowanie temperaturą w komorze cieplnej, charakterystyki statyczne i dynamiczne, wpływ inercji obiektu na jakość sterowania	1
P5	Praca z układami liniowymi, symulacja, charakterystyki, identyfikacja	1
P6	Projekt wybranych układów logicznych	1
P7	Sterowanie w układach przełączających	1
	Suma godzin:	9

Metody i środki dydaktyczne

1	Wykład informacyjny z użyciem prezentacji multimedialnych
2	Projekty oparte na analizie matematyczno – fizycznej obiektów sterowania, metoda aktywizacyjna związana z praktycznym działaniem studentów w celu rozwiązania postawionego problemu

Sposoby oceniania

Ocenianie kształtujące	
F1	Wykład – na podstawie pozytywnej oceny kolokwium sprawdzającego
F2	Projekt – uzyskanie pozytywnej oceny z przeprowadzonych zadań i opracowanych sprawozdań
Ocenianie podsumowujące	
P1	egzamin ustny i pisemny

Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na realizowanie aktywności
(Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze)	27
(Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie np. konsultacji –	1

łącna liczba godzin w semestrze)	
(Przygotowanie się do laboratorium – łącna liczba godzin w semestrze)	47
Suma	75
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3

Literatura podstawowa i uzupełniająca

1	Żelazny M.: Podstawy automatyki. PWN – Warszawa 1976.
2	Holejko D., Kościelny W., Niewczas W.: Zbiór zadań z podstaw automatyki. Wyd. Politechniki Warszawskiej Warszawa 1985
3	Kaczorek T.: Teoria sterowania. PWN, Warszawa 1981
4	Pelczewski W.: Teoria sterowania. WNT, Warszawa 1980

Macierz efektów kształcenia

Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)		Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EK1	MBM1A_W13 MBM1A_U07	++ +	C1, C2	W1-W8,P 1- 7	1,2	F1,F2, ,P1
EK2	MBM1A_U07	+	C1	W6, P 1- 7	1,2	F1,F2, P1
EK3	MBM1A_U07	+	C1, C2	W7, P 1- 6	1,2	F1,F2, P1
EK4	MBM1A_K01	++	C1, C2	P 1- 6	2	F2

Formy oceny - szczegóły

	Na ocenę 2 (ndst)	Na ocenę 3 (dst)	Na ocenę 3+ (dst+)	Na ocenę 4 (db)	Na ocenę 4+ (db+)	Na ocenę 5 (bdb)
EK1	Student nie wie i nie rozumie pojęcia i znaczenia sterowania	<i>Student rozumie pojęcie sterowania</i>	<i>Student potrafi zrozumieć pojęcie sterowania</i>	Student wie i rozumie pojęcie i znaczenie sterowania	Student wie i prawidłowo rozumie pojęcia i znaczenia układów sterowania	<i>Potrafi wymienić i wyczerpująco i scharakteryzować pojęcie i znaczenie sterowania</i>
EK2	Student nie wie i nie rozumie pojęcia i znaczenia układów sterowania	<i>Student rozumie pojęcie układów sterowania</i>	<i>Student potrafi zrozumieć pojęcie układów sterowania</i>	Student wie i rozumie pojęcie układów sterowania	Student wie i prawidłowo rozumie pojęcia i znaczenia układów sterowania	<i>Potrafi wymienić i wyczerpująco i scharakteryzować pojęcia i znaczenia układów sterowania</i>
EK3	Student	<i>Student</i>	<i>Student</i>	Student	Student	<i>Potrafi</i>

	nie wie i nie rozumie znaczenia układów sterowania	<i>rozumie znaczenie i cele układów sterowania</i>	<i>rozumie znaczenie i cele układów sterowania</i>	wie i rozumie pojęcie i znaczenia zamkniętych układów sterowania	wie i prawidłowo rozumie znaczenia układów sterowania	<i>wymienić i wyczerpująco scharakteryzować pojęcie i znaczenia zamkniętych układów sterowania</i>
EK4	Student nie potrafi zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt układów sterowania	Student potrafi zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt układów sterowania	Student potrafi zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt układów sterowania	Student potrafi zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt zamkniętych układów sterowania	Student potrafi prawidłowo zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt badanego obiektu i układu sterowania	Student potrafi zachować ostrożność w wyrażaniu opinii nt badanych układów sterowania zachowuje otwartość na współpracę w kolektywie

Autor programu:	dr hab. inż. Marian Janczarek, prof. nadzw.
Adres e-mail:	m.janczarek@pollub.pl
Jednostka organizacyjna:	Instytut Nauk Technicznych i Lotnictwa PWSZ Chełm